

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.321/2016/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2016. szeptember 22.
Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmény
Terhelt: O. E. I. rendű
Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 14.B.XVI.34.203/2009/99., ítélet, tárgyalás, 2014. február 12.
Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 27.Bf.XVI.8635/2014/31., ítélet, nyilvános ülés, 2015. április 30.

Az indítvány előterjesztője: I. rendű terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.B.XVI.34.203/2009/99. számú és a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.XVI.8635/2014/31. számú ítéletét O. E. I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] Az I. rendű terheltet a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 14.B.XVI.34.203/2009/99. számú ítéletével bűnösnek mondta ki 2 rendbeli csalás büntetében [2012. évi C. törvény - a továbbiakban: Btk. - 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) alpont és (4) bekezdés b) pont], egy esetben mint felbujtót, egy esetben mint bűnsegédet, közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont], mint felbujtót, valamint folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (Btk. 345. §), mint felbujtót. Ezért - halmazati büntetésül, mint többszörös visszaesőt - 1 év 6 hónap szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási

fokozata börtön, és abból az I. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.

- [2] Az I. rendű terhelt tekintetében - kétirányú fellebbezések alapján eljárva - a Fővárosi Törvényszék a 27.Bf.XVI.8635/2014/31. számú ítéletével a terhelttel szemben 2.560.000 forint összegre vagyonek Kobzást rendelt el, egyebekben azonban az elsőfokú ítéletet helyben hagyta.
- [3] A jogerős ítéletben megállapított, az I. rendű terheltet érintő tényállás lényege a következő.
- [4] Az I. rendű terhelt 2005. áprilisában felkérte P. A. II. rendű terheltet, hogy 30.000 forint ellenében színelte adásvételi és hitelszerződést kössön egy gépkocsira. A II. rendű terhelt ezért 2015. április 8-án az I. rendű terhelt társaságában megjelent a B. Kft. telephelyén, és hitelszerződést írt alá, színel az O. A. C. típusú személygépkocsi megvásárlásának céljából. Csatolta személyi igazolványának fénymásolatát, az általa ismeretlen személlyel készített, hamisított és valótlan tartalmú közüzemi számlák, valamint hamis vezető engedély fénymásolatát, továbbá az I. rendű terhelt által a V. és T. Bt. nevében kiállított, hamis és valótlan tartalmú igazolást. A vásárláshoz ténylegesen megfizetett önerőt az I. rendű terhelt biztosította.
- [5] A megküldött okiratok alapján az E. L. A. Rt. a hitelszerződést aláírta és 640.000 forint önerő megfizetése mellett 2.560.000 forint kölcsönt folyósított a II. rendű terheltnek 72 hónap futamidőre. A gépkocsit 2005. április 11-én az I. vagy a II. rendű terhelt által megbízott más személy vette át a B. Kft. telephelyén, a II. rendű terhelt pedig az iratok aláírásáért ígért 30.000 forintot megkapta az I. rendű terhelttől. A személygépkocsi megvásárlásánál aláírt adásvételi szerződés és a hitelszerződés valótlan tartalmú, mert a II. rendű terhelt nem akarta a gépkocsit megvásárolni, a munkáltatói igazoláson megjelölt munkahellyel és jövedelemmel, valamint vezetői engedéllyel nem rendelkezett, a kölcsön részleteinek fizetése nem állt szándékában és arra reális lehetősége sem volt. Azzal is tisztában volt, hogy más sem fogja a hitelt törleszteni helyette, a cselekmény valódi célja az volt, hogy az I. rendű terhelt az így megszerzett gépkocsit értékesíthesse.
- [6] Miután a kölcsön törlesztőrészleteinek fizetésére nem került sor, a hitelintézet a kölcsönt 2005. július 13-án felmondta, és vételi jogát érvényesíteni kívánta, de a terheltek a gépkocsit nem adták át. Az okozott kár 2.560.000 forint.
- [7] A II. rendű terheltet valótlanul vevőként feltüntető adásvételi szerződést a B. Kft. ügyintézője 2005. április 11-én benyújtotta az A.-i Okmányirodába, melynek következtében a gépjármű tulajdonosaként a közhiteles gépjármű-nyilvántartásban a II. rendű terhelt került valótlanul feltüntetésre, miközben a járművel annak átvétele után ténylegesen nem rendelkezett, és az soha nem is állt szándékában.
- [8] 2005. júniusában ismeretlen személy felkérte a II. rendű terheltet, hogy 30.000 forint ellenében színelte adásvételi és hitelszerződést kössön egy gépkocsira. A II. rendű terhelt ebbe beleegyezett, és a megállapodásnak megfelelően 2005. június 15-én kölcsönigénylést nyújtott be a CC C. Rt.-hez a C. és T. Bt. telephelyén, színel a D. N. típusú személygépkocsi megvásárlásának céljából. A kölcsönigénylő lapon munkáltatójaként valótlanul a P.-B. Kft.-t, rendszeres jövedelemként pedig szintén valótlanul 189.413 forintot jelölt meg, az ezzel egyező tartalmú valótlan munkáltatói igazolást az I. rendű terhelt állította ki és írta alá K. J. néven. A kérelemhez csatolta az ismeretlen személy által készített hamisított és valótlan tartalmú áramszámlát, valamint a nevére és adataival ismeretlen személy által készített, hamis és valótlan tartalmú vezetői engedély másolatát. A gépjármű megvásárláshoz szükséges 640.000 forint önerőt ismeretlen személy biztosította.
- [9] A kölcsönigénylést a CC C. Rt. elfogadta és 2005. június 15-én 1.720.000 forint kölcsönt folyósított a gépkocsi megvásárlására, 72 hónap futamidőre. A gépkocsit a II. rendű terhelt vagy az ismeretlen megbízója által felkért más személy átvette és az ismeretlen személynek átadta, a II. rendű terhelt pedig az iratok aláírásáért ígért 30.000 forintot az ismeretlen személytől megkapta. A kölcsönszerződés és az adásvételi szerződés valótlan tartalmú, mert a II. rendű terhelt nem akarta a gépkocsit megvásárolni, a megjelölt munkahellyel és jövedelemmel, valamint vezetői engedéllyel nem rendelkezett, a kölcsön részleteinek fizetése nem állt szándékában, és arra reális lehetősége sem volt. Azzal is tisztában volt, hogy más sem fogja a hitelt törleszteni helyette, a cselekmény valódi

célja az volt, hogy ismeretlen megbízója az így megszerzett gépkocsit értékesíthesse.

- [10] Miután a kölcsön törlesztőrészeinek fizetésére nem került sor, a hitelintézet a kölcsönt 2005. szeptember 30-án felmondta, és vételi jogát érvényesíteni kívánta, de a gépkocsi nem került a birtokába. Az okozott kár 1.720.000 forint.
- [11] A II. rendű terheltet valótanul vevőként feltüntető adásvételi szerződést a C. és T. Bt. ügyintézője 2005. június 16-án benyújtotta az A.-i Okmányirodába, melynek következtében a gépjármű tulajdonosaként és üzembentartójaként a közhiteles gépjármű-nyilvántartásban a II. rendű terhelt került valótanul feltüntetésre, miközben a járművel annak átvétele után ténylegesen nem rendelkezett, és az soha nem is áll szándékában.

II.

- [12] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melynek a törvényi okát nem jelölte meg; érdemben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését kérte.
- [13] Indokául előadta, hogy az indítvánnyal támadott - megismételt eljárásban hozott - ítéletet megelőzően a Fővárosi Törvényszék a 25.Bf.12.480/2012/12. számú végzésével tévesen helyezte hatályon kívül az elsőfokú bíróság eljárást megszüntető végzését, és utasította az elsőfokú bíróságot új eljárás folytatására. Vele szemben ugyanis az ügyészség társtettesként elkövetett csalás büntette miatt emelt vádat; az ügyész a vádat nem módosította az elkövetői alakzatot illetően, még a másodfokú bíróság területén eljáró ügyész is csupán utalt átiratában a részesi minősítés lehetőségére.
- [14] Erre tekintettel - az I. rendű terhelt álláspontja szerint - az elsőfokú bíróság helyesen szüntette meg az eljárást „res iudicata” címén, mivel őt az ugyanazon sértettek sérelmére, felbujtóként, folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás büntette miatt a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2.B.80.277/2009/97. számú ítéletével már korábban jogerősen elítélte. A másodfokú bíróság pedig csak azt bírálhatta volna el, hogy az elsőfokú bíróság a vád szerinti - társtettesi - minősítés alapul vételével helyesen döntött-e, azt nem vizsgálhatta volna, hogy a vádtól eltérő minősítés esetén mi lett volna a helyes eljárás. Következésképp - az indítvány szerint - már a megismételt eljárás lefolytatására törvénysértően került sor.
- [15] Az I. rendű terhelt szerint törvénysértő volt ügyében az elbíráláskor hatályos büntetőtörvény - a 2012. évi C. törvény - alkalmazása is. Cselekményei ugyanis nem minősülhetnek üzletszerűen elkövetettnek, mert a részesi cselekmény jogi minősítése és rendbelisége a 3/2011. BJE büntető jogegységei határozat szerint a tettesi alapcselekmény minősítéséhez igazodik. Esetében a bíróság, jelen ügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2.B.80.277/2009/97. és a 2.B.80.057/2007/142. számú ítéleteire hivatkozással állapította meg az üzletszerűséget, ám azon ügyekben a bíróság mind az I., mind a II. rendű terheltet felbujtói minősítéssel ítélte el.
- [16] Üzletszerűség hiányában azonban az I. rendű terhelt időben későbbi csalási cselekménye helyesen az 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 318. § (1) bekezdése és (4) bekezdés a) pontja szerint minősült volna, amihez a korábbi Btk. három éves büntetési tételt és három éves elévülési időt kapcsolt. Az ügyész az új Btk. alkalmazásával, 5 éven belül emelt vádat vele szemben, de addigra már - mivel 3 évnél hosszabb idő telt el - az I. rendű terhelt álláspontja szerint e cselekménye elévült.
- [17] Az indítvány szerint a bíróság azért sem alkalmazhatta volna vele szemben a jelenleg hatályos büntetőtörvényt, mert az komplexitásában - az ún. „kétszeres emelés” és a „középmérték” szabályaira tekintettel - számára jóval hátrányosabb megítélést eredményez.
- [18] Az I. rendű terhelt végül utalt arra, hogy első cselekménye miatt a sértett pénzügyintézet 2005. november 28. napján tett feljelentést, a nyomozás elrendelésére 2006. január 4-én, az I. rendű terhelttel szemben a megalapozott gyanú közlésére pedig 2008. november 27-én került sor. Két év

- elteltével azonban - az I. rendű terhelt álláspontja szerint - a nyomozást meg kellett volna szüntetni.
- [19] Az indítvány szerint további törvénysértéseket valósított meg a nyomozó hatóság, amikor a 2006. február 16-án lejárt nyomozás határidejét az ügyészség csak 2006. február 20. napjával hosszabbította meg, majd - az egyebek mellett - a jelen ügyben érintett két gépjármű kapcsán 2007. június 21-én elkülönített ügyben csak 2007. július 6-án került sor határidő-hosszabbításra. Végül a 2008. november 14-én történt ismételt elkülönítést követően is csak 2008. november 27-én rendelkezett a Legfőbb Ügyészség a nyomozás határidejének a meghosszabbításáról.

III.

- [20] A Legfőbb Ügyészség a BF.347/2016. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, és a megtámadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.
- [21] Indokául kifejtette: a Fővárosi Törvényszék korábbi, a büntetőeljárást megszüntető elsőfokú végzést hatályon kívül helyező, és az elsőfokú bíróságot új eljárás folytatására utasító határozata nem ügydöntő, s ekként felülvizsgálattal nem támadható. Az ugyanazon cselekmény miatti többszöri elítélés pedig - ami akkor valósulna meg, ha a korábbi és a jelen ítéletekkel elbírált cselekmények valóban a folytatólagosság egységébe tartoznának - nem felülvizsgálati, hanem perújítási ok.
- [22] Az ügyészi álláspont szerint nem alapos az indítványnak az alkalmazandó jogszabály téves megválasztására vonatkozó része. Az enyhébb minősítés, az ehhez kapcsolódó alacsonyabb büntetési tételkeret és a halmazati elbírálás szabálya az elbíráláskor hatályos Btk. alapján a terheltre nézve kedvezőbb, ezért a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján annak alkalmazása törvényes volt.
- [23] Az átiratban foglaltak szerint törvényes az üzletszerű elkövetés megállapítása is. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.B.80.277/2009. számú ügyében megállapított tényállás szerint ugyanazon időszakban az I. rendű terhelt kilenc további családi cselekményt követett el más sértettek sérelmére, amelyek miatt jogerősen elítélték, és ez jelen ügyben is megalapozza a súlyosabb (üzletszerű) minősítést. A helytálló minősítés mellett pedig az I. rendű terhelttel szemben kiszabott 1 év 6 hónap börtönbüntetés is mindenben törvényes.
- [24] Az elévülésre vonatkozó terhelti okfejtés kapcsán pedig az ügyész azt fejtette ki, hogy a 2005. június 15-e előtt elkövetett cselekmény kapcsán a 2006. november 9-i és a 2008. november 27-i gyanúsított kihallgatás, majd az írásszakértő 2008. december 1-jei kirendelése az elévülést megszakította, és ehhez képest az újrakezdődött elévülési időn belül került sor az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására. Ezért - álláspontja szerint - a büntethetőséget megszüntető okra való hivatkozás sem alapos.

IV.

- [25] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.
- [26] Az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [27] A Kúria elsőként arra utal: a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető. A felülvizsgálati okok törvényi meghatározásából pedig kitűnik, hogy még a törvényi feltételeknek egyébként megfelelő büntető anyagi jogi szabálysértés sem önmagában jelent törvényes okot a felülvizsgálatra, hanem csak akkor, ha annak folyományaként a bíróság jogerős ítéletében - egyebek mellett - törvénysértően állapítja meg a terhelt büntetőjogi felelősségét [Be. 416. § (1)

bekezdés a) pont], vagy törvénysértő büntetést szab ki [Be. 416. § (1) bekezdés b) pont]. A felülvizsgálatot lehetővé tevő eljárási szabálysértéseket pedig a törvény taxatívén sorolja fel [Be. 416. § (1) bekezdés c) és d) pont]. Végül a Be. 416. § (1) bekezdése pedig valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, miszerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye.

- [28] A Be. 257. § (1) bekezdése szerint ügydöntő határozat, amiben a bíróság a vádról határoz; azaz a bűnösséget megállapító vagy felmentő ítélet, továbbá az eljárást megszüntető és a tárgyalás mellőzésével hozott végzés. Következésképp az eljárást megszüntető elsőfokú végzést hatályon kívül helyező, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasító másodfokú határozat nem ügydöntő, és így felülvizsgálattal nem támadható.
- [29] Felülvizsgálattal támadható viszont - törvényes felülvizsgálati okból - a megismételt eljárásban hozott ügydöntő határozat. A többszöri elítélés ellenben nem felülvizsgálati ok, mert az nem büntető anyagi jogi, hanem - a Be. 6. § (3) bekezdés d) pontjába ütköző - eljárási szabálysértés. A felülvizsgálatot lehetővé tevő eljárási szabálysértések felsorolásában [Be. 416. § (1) bekezdés c) és d) pont] azonban ez nem szerepel, és orvosolására - amennyiben valóban megvalósult - a Be. 408. § (1) bekezdés b) pont első fordulata a perújítás lehetőségét biztosítja. Felülvizsgálatra ezért ez okból nem kerülhet sor.
- [30] Az elkövetői alakzat és az üzletszerű elkövetés téves megállapítása, valamint a büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezések megsértése azonban kétségtelenül anyagi jogszabálysértés, amelyek - a korábban írtak szerint - akkor valósíthatnak meg felülvizsgálati okot, amennyiben a jogerős ítéletben a Be. 416. § (1) bekezdés a) vagy b) pontjában foglalt következmények valamelyikét eredményezik.
- [31] Jelen esetben azonban a terhelt indítványából az tűnik ki, hogy a részesi elkövetői alakzat megállapítását nem anyagi jogi okból támadta, azaz nem azt állította, hogy az elbírált cselekményeit helyes minősítés szerint társtettesként követte el, hanem eljárási okból sérelmezte, hogy a bíróság az ügyészi vád módosítása nélkül állapította meg bűnösségét a vádtól eltérő elkövetői alakzat szerint. Megjegyzi a Kúria, hogy ez anyagi jogi okként épp ellentétesen, tehát akkor lehetne a terhelt által - így kizárólag a javára - sérelmezhető, ha a bíróság tévesen részesi helyett állapított volna meg tettesi elkövetést a terhére.
- [32] Az I. rendű terhelt fenti érvelése azonban eljárási okként sem alapos, mivel a Be. 257. § (1) bekezdés második mondat második fordulata kifejezetten rögzíti, hogy a bíróságot a tényállás jogi elbírálásában az indítványok nem kötik; ekként pedig nem köti az elkövetői alakzat megállapítására vonatkozó ügyészi indítvány sem. Felülvizsgálati okot - a Be. 373. § (1) bekezdés I. pont c) pontjára tekintettel, a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján - az jelentene, ha a bíróság törvényes vád hiányában járt volna el. Az elkövetői alakzatnak - ugyanazon tényállás alapján, azaz a tettazonosság keretein belül maradván - a vádtól eltérő megállapítása ezt fel sem vetheti; egyébként a vádmódosításnak a vád törvényességére nincs kihatása, mivel a bíróság nem az ügyész jogi minősítéséhez, hanem a vádirat tényállásához van kötve (BH 2011.189). Ezért az I. rendű terhelt által e körben előadottak felülvizsgálatot ugyancsak nem alapoznak meg.
- [33] Az üzletszerű elkövetés téves megállapítása és a büntetőtörvény időbeli hatályára vonatkozó megsértése valóban anyagi jogszabálysértés lehet. Az I. rendű terhelt azonban azok következményeként nem a büntetés törvénysértő voltát, hanem büntetőjogi felelősségének téves megállapítását állította. Álláspontja szerint ugyanis a helyes minősítés mellett és a törvényes jogszabály alkalmazása esetén vele szemben az eljárást - legalábbis az enyhébb csalási cselekménye tekintetében - elévülés folytán meg kellett volna szüntetni.
- [34] Ez a hivatkozás a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételeknek megfelel, azonban nem

alapos.

- [35] Az I. rendű terhelt a 3/2011. BJE büntető jogegységi határozat alapján helyesen hivatkozott arra, miszerint a részesi cselekmény minősítése a tettesi alapcselekményhez igazodik. Ez azt jelenti, hogy ugyanazon terhelnél a részesi cselekmények halmozódása önmagában soha nem eredményezhet üzletszerűséget. Az is következik azonban ebből, hogy amennyiben a tettesi alapcselekmény üzletszerű, és a részes tudata ezt átfogta, a bűnrészes büntetőjogi felelőssége akkor is a tettesi alapcselekmény - ez esetben üzletszerűen elkövettként való - minősítéséhez igazodik.
- [36] Vizsgálandó tehát ezen érvelése kapcsán, hogy törvényes-e jelen ítéletben a II. rendű terhelt tettesi alapcselekményeinek üzletszerű minősítése, és az I. rendű terhelt tudott-e arról, miszerint a II. rendű terhelt üzletszerűen követi el a részesi hozzájárulásával megvalósított csalásokat.
- [37] A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja (illetve a korábbi Btk. azzal szövegében megegyező 137. § 8. pontja) szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint megállapítható az üzletszerűség akkor is, ha az azt megalapozó további bűncselekmények elkövetésének megállapítására és elbírálására nem az adott ügyben, hanem más eljárásban kerül sor (BH 2013.10., BH 2009.170., BH 2005.130.).
- [38] Jelen esetben a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2.B.80.057/2007/142. számú ítéletében - egyebek mellett - 2005. május 20. és 2005. augusztus 3. napjai között elkövetett, különféleképpen minősülő, összesen kilenc részecselekményt magában foglaló, többrendbeli üzletszerűen elkövetett csalás büntette miatt jogerősen megállapította. Erre tekintettel a II. rendű terhelt esetében, ezen időszakban a gépkocsi-hitelezéssel kapcsolatos csalási cselekmények elkövetése útján a rendszeres haszonszerzésre törekvés vitathatatlan. A jelen ügyben elbírált két cselekmény elkövetési ideje pontosan illeszkedik a fenti sorba.
- [39] Közömbös az is, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletében megállapított cselekményeket a II. rendű terhelt felbujtóként valósította meg. Ez csupán azt eredményezhette volna, hogy - amennyiben azok, a másik ügyben elbírált tettesi alapcselekmények, melyekhez a II. rendű terhelt részessége kapcsolódott, nem minősülnek üzletszerűnek - akkor abban az ügyben, felbujtóként, a rendszeres elkövetés ellenére a II. rendű terhelt cselekményei sem lettek volna üzletszerűek. Ez azonban jelen ügyben közömbös.
- [40] Ha ugyanis az elkövető haszonszerzés érdekében részben tettesként, részben részesként követ el rendszeresen bűncselekményeket, akkor részesi cselekményei az ahhoz kapcsolódó tettesi alapcselekmények üzletszerű minősülésének hiányában valóban nem minősülnek maguk sem üzletszerűen elkövetettnek. Az ugyanezen időszakban tettesként elkövetett, akár egyetlen, ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmény minősítése tekintetében azonban már nem lehet figyelmen kívül hagyni a részesi cselekményeket sem; az ugyanis nem feltétele e minősítésnek, hogy az elkövető rendszeresen tettesként kövessen el anyagi haszonszerzés érdekében ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekményeket. Ezért a II. rendű terhelt jelen ügyben elbírált két csalási cselekménye akkor is üzletszerűen elkövetettnek minősülne, ha az ugyanezen időszakban anyagi haszonszerzés érdekében, rendszeresen, de felbujtóként elkövetett további kilenc ugyanilyen cselekménye nem minősülne annak.
- [41] Ugyancsak nem lehet vitás az sem, hogy az I. rendű terhelt tudott arról, hogy részesként a II. rendű terhelt üzletszerűen elkövetett tettesi alapcselekményeihez járul hozzá, hiszen a II. rendű terhelt fent írt kilenc további csalási cselekményét is az I. rendű terhelttel közösen valósította meg, csupán az ő felelősségének a megállapítására e cselekmények kapcsán a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.B.80.277/2009/97. számú ítéletében került sor.
- [42] Ezért mindkét jelen ügyben elbírált csalási cselekmény üzletszerűen elkövettként való minősítése az I. rendű terhelt tekintetében is törvényes. Következésképp a terhelt enyhébb megítélésű csalási cselekménye a korábbi Btk. szerint is egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel volt fenyegetett [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont és (5) bekezdés b) pont], így az I. rendű

terhelt büntetethetősége amiatt az elkövetéskor hatályos törvény alapján sem évült el a jogerős ítélet meghozatala előtt.

- [43] Ettől függetlenül a büntetőtörvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezéseket sem sértették meg az eljáró bíróságok; az elbíráláskor hatályos Btk. - mivel annak 459. § (6) bekezdés c) pontja a nagyobb kár felső határát a korábbi kétmillió forint helyett ötmillió forintban állapította meg - a halmazati büntetés kereteit meghatározó legsúlyosabb cselekmény enyhébb minősülését eredményezte. Ezért az I. rendű terhelttel szemben irányadó büntetési tételkeret a korábbi Btk. 85. § (1) és (3) bekezdése, valamint a korábbi Btk. 97. § (1) bekezdés első mondatának első fordulata szerint is két évtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés lett volna. Ezzel szemben a jelenleg hatályos Btk. alapján - még az annak a 89. § (1) bekezdés második mondat első fordulatában meghatározott „kétszeres emelés” ellenére is - csupán egy évtől 11 év 3 hónapig terjedő szabadságvesztés. Az ún. „középmértékes szabály” [Btk. 80. § (2) és (3) bekezdés] pedig önmagában nem eredményez a terheltre hátrányosabb megítélést (BH 2001.354.). A jogerős ítéletben tehát a bíróság e tekintetben is a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján, törvényesen alkalmazta az elbíráláskor hatályos büntetőtörvényt.
- [44] Az indítvány további részeiben az I. rendű terhelt a feljelentéstől, illetve a nyomozás elrendelésétől számított két év utáni meg nem szüntetését, valamint a nyomozás többszöri, a már lejárt határidőn túl történt meghosszabbítását sérelmezte.
- [45] Előbbi kapcsán a Kúria utal arra, hogy a Be. 176. § (2) bekezdés második mondatának első fordulata - mely szerint, ha a nyomozás meghatározott személy ellen folyik, a meghosszabbítás legfeljebb a gyanúsítottnak a 179. § (1) bekezdése szerinti kihallgatásától számított két évig terjedhet - éppen hogy nem a feljelentéstől a megalapozott gyanú közléséig, hanem a megalapozott gyanú közlésétől a nyomozás befejezéséig rendelkezésre álló időt határozza meg. Ennek megsértésére nem került sor, hiszen az I. rendű terhelttel szemben a megalapozott gyanú 2008. november 27-i közlése után 2 éven belül, 2009. január 13-án a nyomozás befejeződött.
- [46] A cselekmény elkövetésétől a megalapozott gyanú közléséig az eljárás lefolytatásának csupán az elévülés jelentheti a gátját, azonban jelen esetben e két időpont között a csalási cselekményekre vonatkozó öt év nem telt el. Az okirat-hamisításokkal kapcsolatos elévülést pedig a nyomozás során lefolytatott eljárási cselekmények - többek között az E. L. által megküldött hamis magánokiratok alapján a nyomozás 2006. január 4-i elrendelése, a gépjármű-nyilvántartás 2006. február 6-i megkeresése mindkét érintett gépjármű kapcsán, valamint a CC C.-től 2006. február 14-én történt iratbeszerzés - többször is félbeszakították az I. rendű terhelttel szemben is, annak ellenére, hogy vele szemben a megalapozott gyanú közlésére még nem került sor (BH 2007.363.).
- [47] A Be. 176. § (2) bekezdésében írt rendelkezés egyébként nem érinti az elévülésre vonatkozó anyagi jogi szabályokat, így még esetleges megsértése - csakúgy, mint a nyomozás határidejének lejárata utáni meghosszabbításai - pusztán eljárási szabálysértést valósítana meg, azonban a Be. 416. § (1) bekezdés c) és d) pontjában felsorolt, felülvizsgálati okot megvalósító eljárási szabálysértések között ezek egyike sem szerepel. Ekként sem önmagukban nem képezhetik felülvizsgálat tárgyát, de nem érintik a vád törvényességét sem (EBD 2012.B.31., EBH 2011.2299.).
- [48] A kifejtettek alapján a Kúria az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és miután egyéb, a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból vizsgálandó eljárási szabálysértést nem észlelt, a megtámadott határozatokat e terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

V.

- [49] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.

- [50] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2016. szeptember 22.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

Horváth Anita
bírószági ügyintéző